



Številka: 00104-151/2019/5
Datum: 11. 7. 2019

Odgovor na poslansko vprašanje Zmaga Jelinčiča Plemenitega v zvezi z izračuni in definiranjem predpostavk za stresne teste za normalen scenarij, ki jih pripravi Evropska komisija in glede izračunov in definiranja predpostavk za neugoden scenarij, ki jih pripravi Evropska centralna banka, vezano na izračune stresnih testov slovenskih bank

Poslanec Zmago Jelinčič Plemeniti je s svojim poslanskim vprašanjem na Vlado Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: vlada) naslovil 13 vprašanj s podvprašanji, ki se nanašajo na pridobivanje, izračunavanje, objavljane, ipd podatkov za namene stresnih testov in scenarijev Evropske komisije (v nadaljnjem besedilu: EK) in Evropske centralne banke (v nadaljnjem besedilu: ECB) ter vloge Banke Slovenije (v nadaljnjem besedilu: BS).

Vprašanja, ki jih navajamo v celoti, se glasijo:

1. Na osnovi katerih podatkov Evropska komisija izračuna in definira predpostavke za stresne teste za normalen scenarij, ki se uporabijo za stresne teste bank?
2. Kaj natančno vsebujejo oziroma katere vrste podatkov vsebujejo te predpostavke?
3. Kdaj določa in objavlja Evropska komisija podatke o predpostavkah za normalen scenarij, ki se uporabijo v stresnih testih bank? (Kako pogosto jih določi in objavi, ali 1 x letno, ali večkrat letno (kolikokrat?), ali tedensko, dnevno?)
4. Kje natančno Evropska komisija objavlja podatke za predpostavke za neugoden scenarij, ki se uporabijo v stresnih testih bank?
5. Na osnovi katerih podatkov Evropska centralna banka izračuna in definira predpostavke za stresne teste za neugoden scenarij, ki se uporabijo pri stresnih testih bank?
6. Kaj natančno vsebujejo oziroma katere vrste podatkov vsebujejo te predpostavke za neugoden scenarij?
7. Kdaj določa in objavlja Evropska centralna banka podatke o predpostavkah za neugoden scenarij, ki se uporabijo v stresnih testih bank? (Kako pogosto jih določi in objavi, ali 1 x letno, ali večkrat letno (kolikokrat?), ali tedensko, dnevno?)
8. Kje natančno Evropska centralna banka objavlja podatke za predpostavke za neugoden scenarij, ki se uporabijo v stresnih testih bank?
9. Ali Banka Slovenije kakorkoli sodeluje pri izračunih ali definiranju predpostavk za neugoden scenarij, ki jih pripravi Evropska centralna banka? Če, na kakšen način in kako?
10. Ali ima Banka Slovenije kakršenkoli vpliv na izračun in definiranje podatkov oziroma predpostavk za neugoden scenarij, ki se uporabijo pri izračunih za stresne teste bank? Če ima, kakšen vpliv ima?
11. Ali ima Banka Slovenije pravno pravico po EU ali slovenskem pravu, da od Evropske centralne banke zahteva spremembo podatkov- predpostavk za neugoden scenarij, ki se uporabijo pri stresnih testih bank?
12. Katero EU pravo pravno opredeljuje načine in postopke izračunavanja oziroma definiranja predpostavk za neugoden scenarij, ki se uporabijo pri stresnih testih bank?
13. Katero EU pravo pravno natančno definira pravila glede stresnih testov bank, nasploh in vezano na stresne teste po normalnem in po neugodnem scenariju?

* * *

Vlada uvodoma podaja pojasnilo, da ni pristojna za pripravo odgovorov na zastavljena vprašanja in da se je za odgovore potrebno obrniti na institucije, kot so Banka Slovenije (v nadaljnjem besedilu: BS), Evropska komisija (v nadaljnjem besedilu: EK) in Evropska centralna banka (v nadaljnjem besedilu: ECB). Prav tako je potrebno navesti, da je Ministrstvo za finance (v nadaljnjem besedilu: MF), na katerega je Generalni sekretariat vlade Republike Slovenije naslovil dopis z vprašanji, sicer resorno pristojno ministrstvo za področje bančništva, vendar le v smislu oblikovanje sistemskih rešitev, ki omogočajo učinkovito in varno delovanje bank ter njihov nadaljnji razvoj, in ne v smislu nadzorovanja ali pregledovanja poslovanja posamezne banke, kamor sodijo tudi stresni testi bank. Vlada tako v nadaljevanju podaja le splošna pojasnila.

Po izbruhu finančne krize v letu 2008, se je v Evropski uniji rodila ideja o vzpostavitvi Bančne unije in povečani vlogi ECB, katere naloge se nanašajo predvsem na nadzor. ECB tako v okviru prvega stebra Bančne unije izvajala bonitetni nadzor nad kreditnimi institucijami v državah članicah enotnega mehanizma nadzora.

Kot odziv na navedeno finančno krizo je EK finančno stabilnost določila za splošni cilj. Z vidika finančne stabilnosti je treba preprečiti večje negativne učinke, ki bi lahko nastali zaradi propada kreditne institucije, in zagotoviti, da bančni sistem kot celota še naprej deluje. V sodelovanju z Evropsko komisijo so bili tako v juliju 2010 v 91 evropskih bankah opravljeni obremenitveni testi, da bi ocenili njihovo odpornost na pretrese v gospodarstvu. Uspešno so ga prestale vse razen sedmih bank. V juliju 2011 so bili objavljeni rezultati testov izjemnih situacij v bankah, s katerimi so preverili odpornost bank na novo recesijo. Test je uspešno opravilo 83 bank od 91. Oktober 2013 je prinesel sprejetje pravil o enotnem mehanizmu nadzora nad bankami in drugimi kreditnimi institucijami in s tem tudi vzpostavitev prvega stebra evropske bančne unije. V novembru 2014 je začel veljati enotni mehanizem nadzora bank. Na tej podlagi ECB, v sodelovanju z nacionalnimi organi skrbi, da banke v evrskem območju poslujejo varno in zanesljivo. ECB je ob tej priložnosti objavila stresne teste bank z natančno analizo 130 največjih evropskih bank. Cilj vseevropskih stresnih testov je zagotoviti nadzornikom, bankam in drugim udeležencem na trgu skupen analitičen okvir za ustrezno primerjavo in oceno odpornosti evropskih bank in evropskega bančnega sistema na neugodne razmere na trgu. Rezultati stresnih testov se upoštevajo kot eden od vhodnih elementov v okviru procesa rednega pregledovanja in ovrednotenja tveganj banke, ki ga vsako leto izvedejo pristojni nadzorniki.

Znotraj Evropske unije je s prakso izvajanja rednih vseevropskih stresnih testov pričel Odbor evropskih bančnih nadzornikov že v letu 2009, nadaljuje pa jih njegova naslednica Evropska bančna agencija (v nadaljnjem besedilu: EBA). Vključene so izbrane največje, najbolj sistemsko pomembne banke evropske unije. je pokrit reprezentativen del evropskega bančnega trga.

Bančni nadzorniki s stresnimi testi, na osnovi različnih ekstremnih, teoretičnih scenarijev, ocenjujejo občutljivost bančnih tveganj in kazalnikov poslovanja za posamezno banko za (praviloma triletno) obdobje poslovanja v prihodnosti. Skupni, končni rezultat izmerjene občutljivosti je izražen v razmerju s kapitalsko ustreznostjo banke. Z nastankom zadnje finančne krize stresni testi skupaj s predhodno izvedenim pregledom kakovosti aktive (angleško asset quality review - AQR) postajajo tudi merilo za ovrednotenje potrebnih dokapitalizacij bank.

Slovenski bančni nadzornik Banka Slovenije mora v skladu s 100. členom Direktive 2013/36/EU - CRD IV izvajati letne stresne teste, ki so del rednih nadzorniških aktivnosti. Ugotovitve

stresnih testov so eden od vhodnih parametrov v vsakoletnem procesu celostnega nadzorniškega pregledovanja in ovrednotenja tveganj v banki oziroma hranilnici, ki se ji, v primeru visoke izpostavljenosti posameznim ali vsem bančnim tveganjem, izdajo ustrezni nadzorniški ukrepi. Na podlagi smernic, ki jih je izdala EBA se zagotovi, da pristojni organi pri izvajanju letnih nadzorniških stresnih testov uporabljajo skupne metodologije.

Kot navedeno v uvodu, vlada napotuje, da se za odgovore obrnete na ustrezne institucije, pri čemer v pomoč posreduje nekaj spletnih portalov.

<https://www.eba.europa.eu/-/eba-launches-2018-eu-wide-stress-test-exercise>

<https://www.bsi.si/financna-stabilnost/nadzor-bancnega-sistema/stresni-testi>

https://www.bankingsupervision.europa.eu/about/ssmexplained/html/stress_test_2018_FAQ.sl.html

<https://eba.europa.eu/risk-analysis-and-data/eu-wide-stress-testing>

<https://www.consilium.europa.eu/sl/policies/banking-union/single-supervisory-mechanism/>

Vlada sklepno navaja, da mora slovenski bančni nadzornik, Banka Slovenije, v skladu s 100. členom Direktive 2013/36/EU - CRD IV izvajati letne stresne teste, ki so del rednih nadzorniških aktivnosti. Ugotovitve stresnih testov so eden od vhodnih parametrov v vsakoletnem procesu celostnega nadzorniškega pregledovanja in ovrednotenja tveganj v banki oziroma hranilnici, ki se ji, v primeru visoke izpostavljenosti posameznim ali vsem bančnim tveganjem, izdajo ustrezni nadzorniški ukrepi. Na podlagi smernic, ki jih je izdala EBA se zagotovi, da pristojni organi pri izvajanju letnih nadzorniških stresnih testov uporabljajo skupne metodologije.